

२०७९/०८
नगर प्रमुख

बडीमालिका नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड १

संख्या १८

मिति: २०७४ चैत्र २५ आईतवार

भाग: २

मदिरा नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७४

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ बमोजिम सार्वजनिक जानकारीको लागि देहायबमोजिम प्रकाशन गरिएको छ।

आज्ञाले,
त्रिलोक चन्द
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

प्रस्तावना :

समुदायदायलाई सभ्य, सुसज्जीत, शान्त तथा सकारात्मक वाटोमा अग्रसर गराउन मदिराको नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन गर्न बाञ्छनीय भएकोले, बडीमालिका नगरपालिकाले स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को अधिनमा रहि यो कार्यविधि बनाई लागु गरिएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

- (१) यस ऐनको नाम "मदिरा नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०७४" रहेको छ ।
- (२) यो कार्यविधि तुरुन्त लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा-

- (क) "मदिरा" भन्नाले अन्न, फलफूल वा अन्य कुनै स्टार्चयुक्त वस्तुलाई जीव रासायनिक प्रक्रियाद्वारा कुहाई वा अन्य कुनै तरीकाबाट तयार पारिएको अल्कोहल युक्त पदार्थ सम्भन्धनु पर्छ र सो शब्दले रक्सी, जाँड, छ्याङ, क्विस्की, रम, जीन, ब्राण्डी, भोड्का, बियर, वाइन, सेरी, सेम्पेन, साइडर, पेरी, मिड, माल्टन, औद्योगिक अल्कोहल, रेक्टिफाइड स्पिरिट, माल्ट स्पिरिट, साइलेण्ट स्पिरिट, डिनेचर्ड स्पिरिट र हेड्स स्पिरिट समेतलाई जनाउँछ ।
- (ख) "उत्पादन" भन्नाले मदिरा तयार गर्नका लागि आवश्यक पदार्थ कुहाउने, तताउने, पकाउने वा त्यस्तो पदार्थमा वास्ना वा स्वाद आउने गरी कुनै कुराको सम्मिश्रण गर्ने वा मदिरा तयार गर्नको लागि अपनाइने सबै वा कुनै विधि वा कार्य सम्भन्धनु पर्छ ।
- (ग) "अनुमतिपत्र" भन्नाले मदिरा ऐन २०३१ को दफा ६ (क) बमोजिम मदिरा उत्पादन, बिक्री वितरण निकासी वा पैठारी गर्न दिइएको अनुमतिपत्र सम्भन्धनु पर्छ ।
- (घ) "तोकिएको" वा "तोकिए बमोजिम" भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेका नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्भन्धनु पर्छ ।
- (ङ) "सेवनकर्ता" मदिरा सेवन गर्ने व्यक्तिलाई सम्भन्धनु पर्छ ।

३. मदिराको उत्पादनमा नियन्त्रण : कुनै व्यक्तिले अनुमतिपत्र बेगर र अनुमतिपत्र पाएकोले पनि अनुमतिपत्रमा तोकिएको शर्त बमोजिम बाहेक मदिराको उत्पादन गर्न पाउने छैन ।

४. मदिराको बिक्री वितरणमा नियन्त्रण : कुनै व्यक्तिले अनुमतिपत्र बेगर र अनुमतिपत्र पाएकोले पनि अनुमतिपत्रमा तोकिएको शर्तबमोजिम बाहेक मदिरा बिक्री, वितरण गर्न वा मदिरा खुवाउने बार वा रेष्टुरेण्ट वा पसल थाप्न पाउने छैन ।

५. मदिराको उत्पादन तथा बिक्री वितरणमा बन्देज :

- (१) कसैले पनि प्लाष्टिकको पोका (पाउच) मा मदिरा राखी मदिराको उत्पादन तथा बिक्री वितरण गर्नु हुदैन ।
- (२) कसैले पनि अठार वर्षको उमेर पूरा नगरेको व्यक्तिलाई मदिरा बिक्री वितरण गर्नु हुदैन ।
- (३) अठार वर्षको उमेर पूरा नगरेको व्यक्तिले मदिराको बिक्री वितरण गर्नु हुदैन ।

६. मदिराको निकासी पैठारीमा नियन्त्रण : कुनै व्यक्तिले अनुमतिपत्र बेगर र अनुमतिपत्र पाएकोले पनि अनुमतिपत्रमा तोकिएको शर्तबमोजिम बाहेक मदिराको निकासी वा पैठारी गर्न पाउने छैन ।

७. होहल्ला, गाली बेइज्जती र भैँभगडा गर्न नपाईने : मदिरा सेवन गरेर कुनै पनि व्यक्तिले होहल्ला गर्न पाईने छैन । बेलुकी ६ बजेको समय देखि रातीको समयमा कुनै पनि व्यक्तिले मदिरा सेवन गरि अर्को व्यक्ति वा टोलमा असर पुग्ने गरि होहल्ला गर्न पाइने छैन । साथै मदिरा सेवन गरि सेवनकर्ताले समुदायमा कसैलाई गाली बेइज्जती र भैँभगडा गर्न पाइने छैन ।

८. शर्त पालन गर्नुपर्ने : मदिरा बिक्रीकर्ताले मदिरा बिक्री वितरण गर्दा निम्न शर्तहरू अनिवार्य पालन गर्नुपर्ने छ :

- (१) मदिरा बिक्रीकर्ताले बेलुकी ६ बजेदेखि ९ बजेसम्म मात्रै मदिरा बिक्री वितरण गर्नुपर्ने ।
- (२) आफ्नो मदिरा पसल र पसलको वरिपरि मदिरा खुवाउन नपाईने ।
- (३) इजाजत पत्र पसलमा सबैले देख्ने गरि राख्नु पर्ने ।
- (४) मदिरा सेवन गरि आएको व्यक्तिसँग मदिरा बिक्री वितरण नगर्ने ।
- (५) मदिरा पसलमा अन्य खाद्यजन्य सामग्री राख्न नपाईने ।
- (६) १८ वर्ष मुनिका बालबालिकालाई मदिरा बिक्री वितरण नगर्ने ।
- (७) प्रत्येक दिन आफुले बिक्री वितरण गरेको मदिराको दुरुस्त रेकर्ड राख्ने (किन्ने व्यक्तिको नाम, ठेगाना, उमेर र किनेको परिणाम) ।
- (८) खरिद बिक्रीको अनिवार्य बिल प्रयोग गर्नुपर्ने ।
- (९) कानून बमोजिम इजाजत पत्र नविकरण गर्नु पर्ने ।
- (१०) विशेष पर्व, उत्सव, मेलाको समयमा सामाजिक शान्ति कायम गर्न सो समयमा मदिरा बिक्री वितरण गर्न नपाईने ।
- (११) नगरपालिकाले विशेष कारण खुलाई बिक्री वितरण नगर्नु भन्ने सूचना जारी गरेको समयमा मदिरा बिक्री वितरण गर्न नपाईने ।

१२) मदिरा पसल विद्यालय, स्वास्थ्य केन्द्र, सार्वजनिक स्थल, पार्क, मन्दिर, सरकारी तथा गैरसरकारी कार्यालय भन्दा १०० (एक सय) मिटर टाढाको दुरीमा राख्ने ।

१३) समिति गठन : (१) मदिरा नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन गर्नका लागि प्रत्येक वडामा निम्न बमोजिमको एउटा वडामा समिति गठन गरिने छ ।

वडा अध्यक्ष वा वडा अध्यक्षले तोकेको व्यक्ति	- संयोजक
प्रहरी कार्यालयको प्रतिनिधि	- सदस्य
स्वास्थ्य कार्यालयको प्रतिनिधि	- सदस्य
वडा स्तरको महिला समुहको प्रतिनिधि	- सदस्य
वडा स्तरको बाल समुहको प्रतिनिधि	- सदस्य
वडा अध्यक्षले मनोनित गरेको महिला वडा सदस्य	- सदस्य
वडा कार्यालयको सचिव	- सदस्य सचिव

१४) नियमित अनुगमन :

(१) वडा समितिले आफ्नो वडा भित्रका टोल, बजार, विद्यालय, स्वास्थ्य केन्द्र, पार्क, मन्दिर लगायतका स्थान तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा मदिराको अवस्था के कस्तो छ सोको बारेमा जाँचबुझ गर्न महिनाको एक दिन अनिवार्य रूपमा अनुगमन गर्नु पर्नेछ ।

(२) अनुगमन समितिले अनुगमन गरि सकेपछिको प्रतिवेदन तयार गरि अनिवार्य रूपमा नगरकार्य पालिकाको कार्यालयमा सो प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने छ ।

(३) अनुगमन समितिले आफ्नो वडाको क्षेत्र भित्र मदिरा बिक्री वितरण बारे अनुगमन गर्दा यस कार्यविधिको दफा ८ मा उल्लेख गरिएका शर्तका कुरा के कति पालन गरिएका छन् सो कुरा प्रतिवेदनमा अनिवार्य खुलाउनु पर्ने छ । साथै :

(क) समुदायमा मदिराको अवस्था के कस्तो रहेको छ सोको जानकारी,

(ख) इजाजत पत्र नविकरण गरेको छ वा छैन सोको जानकारी,

(ग) सेवनकर्ताले समुदायमा मदिरा सेवन गरि के कति होहल्ला, गाली बेइज्जती र भैँभगडा गरे सोको जानकारी,

१५) सचेतना कार्यक्रम संचालन गर्ने :

(१) प्रत्येक ६ महिनामा मदिराको प्रभाव, कानूनी व्यवस्था र सुधार गर्नुपर्ने विषयका बारेमा वडा स्तरमा एउटा सचेतना कार्यक्रम गर्नुपर्ने छ ।

(२) वडा स्तरमा गरिएको सो सचेतना कार्यक्रमको प्रतिवेदन नगर कार्यपालिकाको कार्यालयमा अनिवार्य पेश गर्नुपर्ने छ ।

१६) सजाय गर्न सकिने :

(१) कानून विपरित मदिरा उत्पादन, बिक्री वितरण तथा सेवन गरि होहल्ला, गाली

४ || ————— मदिरा नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७४

वेइज्जती गर्नेलाई कानून बमोजिम सजाय गर्न सकिने छ ।

- (२) मदिरा सेवन गरि समुदायमा होहल्ला, शान्ति भंग हुने क्रियाकलाप वा भै भगडा गर्ने व्यक्तिलाई पहिलो पटक रु. २५०० (पच्चीस सय) जरिवाना गरिने छ । सोही व्यक्तिले पटक पिच्छे सोही कसूर गरेमा रु. १००० (एक हजारका दरले बढ्दै जाने छ ।
- (३) यस कार्यविधिको दफा ८ बमोजिमका शर्त उल्लंघन गर्नेलाई पहिलो पटक रु. ५००० हजार जरिवाना गरिने छ । सोही व्यक्तिले पटक पिच्छे सोही कसूर गरेमा रु. १००० (एक हजारका दरले बढ्दै जाने छ ।
- (४) सार्वजनिक पद धारण गरेको व्यक्ति वा सरकारी कर्मचारीले मदिरा सेवन गरि सामाजिक रुपमा होहल्ला, गाली वेइज्जती जस्ता क्रियाकलाप गरेमा आम व्यक्तिलाई गर्ने सजायको दोब्बर सजायका साथै विभागिय कारवाहीका लागि सिफारिस गरिने छ ।
- (५) कारवाही बाट प्राप्त रकमको २५ प्रतिशत रकम सुरक्षा व्यवस्थापन, २५ प्रतिशत नगरपालिका र ५० प्रतिशत सो समितिमा रहने छ । समितिमा रहेको रकम सो समितिले सचेतना र मदिरा नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन अभियानका लागि खर्च गर्न सकिने ।

१४. कारवाहीका लागि सिफारिस गरि पठाउने :

- (१) समुदायमा कानून विपरित मदिरा उत्पादन, बिक्री वितरण गर्ने, पटक पटक तोकिएको शर्त उल्लंघन गर्ने र मदिरा सेवन गरि कुनै व्यक्ति तथा समुदायलाई पटक पटक गाली वेइज्जती गर्ने, कुनै आक्षेप लगाउने र समुदायमा मदिरा सेवन गरि भैभगडा गर्ने व्यक्तिलाई कानून बमोजिम कारवाहीका लागि सम्बन्धित निकायमा वडा समितिले सिफारिस गरि पठाउन सक्ने छ ।
- (२) पटक पटक कानून विपरित कार्य गर्ने व्यक्तिको इजाजत पत्र रद्द गर्ने सिफारिस समेत गर्न सकिने छ ।

१५. पुनरावेदन : यस कार्यविधि अन्तर्गत जरिवाना गरिएको विषयमा चित्त नबुझे जरिवाना गरिएको ३५ दिन भित्र नगरपालिकाको न्यायिक समितिमा पुनरावेदन गर्न सकिने छ ।

१६. पुरस्कार : कसैले यस कार्यविधि विपरीत कार्य गरेको कुरा प्रमाण सहित कसैले सुराकी दिएमा सो व्यक्तिलाई २००० (दुई हजार) रुपैयासम्म पुरस्कार दिईने छ ।

समाप्त